

Врз основа на член 24, став (1) точка 1), алинеја 9 од Законот за енергетика (Службен весник на Република Македонија бр. 96/18), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија на седницата одржана на ден 11 декември 2018 година донесе

## **ПРАВИЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА ПРИЧИНЕТА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И ПОТРОШУВАЧИТЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 1**

- (1) Со Правилата за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија се уредуваат начинот, условите и постапката за определување на надоместок на штета што им е причинета на производителите и потрошувачите приклучени на електропреносниот и електродистрибутивниот систем, од страна на операторот на соодветниот систем (во понатамошниот текст: Правила).
- (2) Операторот на електропреносниот систем и операторот на електродистрибутивниот систем (во понатамошниот текст: оператор) на производителот и на потрошувачот на електрична енергија приклучени на соодветниот систем, му ја надоместуваат штетата настаната поради намалување на квалитетот на испорачаната електрична енергија утврден со мрежните правила (во понатамошниот текст: намалена испорака) или прекин во испораката на електрична енергија настанати по вина на операторот под услови и на начин утврдени во овие Правила.
- (3) Операторот на својата веб страница објавува:
  - 1) ефикасни, транспарентни и недискриминаторни правила со кои се уредува постапката за пријавување и определување на надоместок на штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија, и
  - 2) информации за контакт на службата за обештетување, односно лицето назначено за постапување по барањето на производителите и потрошувачите.
- (4) Производителите и потрошувачите ја пријавуваат штетата поради намалената испорака на електрична енергија или прекин кај операторот по осознавањето дека претрпеле штета настаната поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија и доставуваат барање за надомест на штета (во понатамошниот текст: Барање).
- (5) Операторот, во согласност со соодветните мрежни правила, на јасен и недвосмислен начин ги објавува планираните прекини во јавните медиуми и на својата веб страница, или за прекините непосредно ги известува корисниците, наведувајќи го прецизно делот од мрежата кој ќе биде опфатен со намалена испорака или прекин.
- (6) Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторната комисија за енергетика) ја следи примената на овие Правила.

## II. НАДОМЕСТ НА ШТЕТА ПРИЧИНЕТА НА ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

### Член 2

Производителот на електрична енергија кој смета дека му е причинета штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија произведена во неговата електроцентрала во електропреносниот или електродистрибутивниот систем (во натамошниот текст: производител) предизвикани од операторот, може да достави до операторот барање за надомест на штета.

### Член 3

- (1) Производителот го доставува барањето за надомест на штета до службата од член 1, став (3), точка 2) од овие Правила.
- (2) Барањето од член 2 од овие Правила, ги содржи следните податоци:
  - 1) назив на производителот,
  - 2) назив, вид, локација и инсталирана моќност на електроцентралата,
  - 3) број и датум на издавање на лиценцата за вршење на енергетската дејност,
  - 4) податоци за лицето овластено за застапување на производителот,
  - 5) напонско ниво на приклучокот и локација на приклучното место,
  - 6) општи податоци за пресметковното мерно место,
  - 7) податоци и времетраење за прекилот или податоци за намалената испорака, и
  - 8) опис и процена за претрпената штета и начинот на кој е направена процената.
- (3) Производителот во барањето може да наведе и други податоци и да приложи докази за коишто смета дека се од значење во постапката за одлучување по барањето.
- (4) Барањето се смета за уредно поднесено ако истото е поднесено:
  - 1) во архивата на операторот, или
  - 2) по препорачана или курирска пошта со јасна идентификација на денот на приемот на барањето, или
  - 3) во електронска форма на адресата за електронска пошта наменета исклучиво за прием на барања за надомест на штета, определена од страна на операторот и објавена на неговата веб страница.
- (5) Барањето од производителот се поднесува во рок од 60 дена од денот за којшто производителот тврди дека настанала штетата.

### Член 4

- (1) Ако барањето е поднесено по истекот на рокот од член 3, став (5) од овие Правила, службата за обесштетување донесува решение за отфрлање на барањето.
- (2) Ако службата за обесштетување утврди дека барањето е нецелосно и/или неуредно, во рок од осум дена од приемот на барањето го известува Барателот за неуредноста на барањето и му определува дополнителен рок од 15 дена за негово доуредување.
- (3) Ако Барателот не го доуреди барањето во дополнителниот рок, службата за обесштетување со решение го отфрла барањето.
- (4) Против решението од став (1) и став (3) од овој член, Барателот, во рок од осум дена од денот на приемот на решението, може да поднесе приговор до Регулаторната комисија за енергетика.
- (5) Регулаторната комисија за енергетика донесува одлука во рок од осум дена од денот на приемот на приговорот на став (4) од овој член.

## Член 5

- (1) Службата за обесштетување во рок од 15 дена од денот на приемот на уредното барање од член 3 од овие Правила донесува:
  - 1) Одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот на штета и начинот на којшто е извршена пресметката за определување на износот на надоместокот, или
  - 2) Одлука за одбивање на барањето како неосновано и ги образложува причините за одбивањето.
- (2) Одлуката од став (1) од овој член службата за обесштетување ја доставува до производителот во рок од три работни дена од денот на нејзиното донесување.
- (3) Во случај на намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија службата за обесштетување во пресметката од став (1), точка 1 од овој член, ја користи методологијата од член 13, став (2) од овие Правила.
- (4) Заедно со одлуката од став (1), точка 1) од овој член, службата за обесштетување доставува и спогодба за исплата на надоместокот.
- (5) Ако производителот се согласи со износот на надоместокот определен во одлуката од став (1), точка 1) од овој член, најдоцна во рок од пет работни дена писмено го известува за тоа операторот, а операторот наредниот работен ден по приемот на известувањето го повикува да ја склучат спогодбата за исплата на надоместокот.
- (6) Ако производителот не се согласи со износот од став (1), точка 1), или со одлуката од став (1), точка 2) од овој член, во рок од пет работни дена од приемот на одлуката може да побара по барањето од член 2 од овие Правила да одлучи Комисијата за утврдување на штети и определување на износот на надоместокот за штети (во понатамошниот текст: Комисија), формирана од страна на операторот, во согласност со овие Правила.

## Член 6

- (1) Комисијата од член 5, став (6) од овие Правила е составена од 3 члена, и тоа:
  - 1) еден член определен од соодветниот оператор,
  - 2) еден член определен од страна на производителот, и
  - 3) еден независен член, од редот на лиценцирани вешти лица од областа на електротехниката, запишани во Регистарот на вештаци што го води Министерството за правда, кој е и претседател на Комисијата, и кој треба да потпише Изјава за немање на конфликт на интереси.
- (2) Кон барањето од член 5, став (6) од овие Правила производителот доставува предлог за член на Комисијата од став (1), точка 2) од овој член, којшто може да биде лице вработено кај производителот или трето лице ополномоштено од производителот.
- (3) Во рок од три работни дена по приемот на барањето од член 5, став (6) од овие Правила операторот го известува производителот за формирањето на Комисијата и за својот предлог за независен член и бара од производителот да се произнесе дали го прифаќа предложениот независен член.
- (4) Во рок од три работни дена по приемот на известувањето од став (3) од овој член производителот се произнесува по предлогот на операторот за независниот член на Комисијата, при што:
  - 1) го прифаќа предлогот на операторот за назначувањето на независен член на Комисијата, по што Комисијата може веднаш да отпочне со работа, или
  - 2) не се произнесува изречно по предлогот на операторот за назначување на независен член на комисијата, што се смета за прифаќање на членот предложен од операторот, или

- 3) не го прифаќа предлогот на операторот, дава свој предлог за независен член на Комисијата и бара од операторот во рок од три работни дена да се произнесе по предлогот на производителот.
- (5) Ако операторот и производителот по истекот на рокот од став (4) на овој член не постигнат согласност за независниот член на Комисијата, веднаш бараат од Претседателот на Комората на вештаци на Република Македонија да назначи вешто лице од областа на електротехниката како независен член на Комисијата.

#### Член 7

- (1) Во рок од седум работни дена по назначувањето на независниот член, Комисијата отпочнува со одлучувањето по барањето.
- (2) Пред почетокот на постапката, претседателот на Комисијата ги повикува лицата овластени за застапување на производителот и на операторот да дадат писмени изјави за прифаќање на правосилноста на одлуката на Комисијата од член 10, став (6) од овие Правила, при што ако и производителот и операторот во своите писмени изјави се согласиле, одлуката на Комисијата се смета за правосилна.
- (3) Операторот, по претходно одобрување од Регулаторната комисија за енергетика, донесува и на својата веб страница објавува Деловник за работа на Комисијата со кој се уредува начинот на работа и донесувањето на одлуките.
- (4) Административните работи за потребите на Комисијата ги врши операторот.

#### Член 8

- (1) Во текот на постапката по барањето секој член на Комисијата има право непречено да го изнесе својот став, како и да ги изнесе своите аргументи во однос на ставовите на другите членови на Комисијата.
- (2) Во текот на постапката по барањето Комисијата може да побара изјави од ракувачи со енергетските постројки или други лица вработени или ангажирани од операторот и/или производителот, како и да изврши непосреден увид во објектите, опремата, постројките, уредите и инсталациите на производителот и операторот.

#### Член 9

- (1) При разгледување на барањето, Комисијата утврдува дали во периодот посочен во барањето имало прекин, планиран или непланиран во согласност со соодветните мрежни правила, или намалување на испораката на електрична енергија и ги утврдува сите причини што го предизвикале прекилот или намалувањето на испораката на електрична енергија.
- (2) При разгледување на барањето и утврдувањето на причините за настанувањето на прекилот или намалувањето на испораката на електрична енергија, Комисијата ги користи податоците од базите на податоците за квалитетот на електричната енергија и за прекините во мрежата коишто ги води и одржува операторот согласно соодветните мрежни правила, како и податоците за квалитетот и прекините од производителот.

#### Член 10

- (1) Во рок од 30 дена од отпочнување со одлучување по барањето, Комисијата изготвува записник во кој се утврдува постоењето, односно непостоењето на штетата, како и причините за настанувањето на штетата и времетраењето на прекините и изготвениот записник веднаш се доставува до членовите на Комисијата.

- (2) Ако во рок од пет работни дена, од денот на приемот на записникот, ниту еден член на комисијата не достави писмени забелешки во однос на наводите содржани во записникот, се смета дека записникот е конечен.
- (3) Член на Комисијата којшто не се согласува со наводите содржани во записникот има право во рок од пет работни дена од денот на приемот на записникот да достави писмени забелешки во однос на наводите содржани во записникот.
- (4) Комисијата во рок од три работни дена од денот на приемот на писмените забелешки од став (3) на овој член ги вградува во записникот, по што записникот станува конечен.
- (5) Конечниот записник се изготвува и потпишува во четири еднакви примероци, од кои два за операторот, еден за производителот и еден за независниот член.
- (6) Комисијата во рок од осум дена од денот на потпишување на конечниот записник донесува:
  - 1) Одлука за одбивање на барањето во кое ги образложува причините за одбивањето, или
  - 2) Одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот на штета и начинот на којшто е извршена пресметката за определување на износот на надоместокот.
- (7) Одлуката од став (6) на овој член Комисијата ја доставува до операторот, производителот, независниот член и Регулаторната комисија за енергетика.

## Член 11

Комисијата донесува одлука за одбивање на барањето, ако во конечниот записник утврдила постоење на некоја од следниве причини:

- 1) намалената испорака или прекин во испораката настанала поради:
  - виша сила,
  - оштетувања што не биле предизвикани, ниту можеле да бидат спречени од страна на операторот, предизвикани од дејствија на трети лица, или хаварији во постројки сопственост на трети лица, или
  - причини во електропреносниот систем ако барањето на производителот приклучен на електродистрибутивниот систем е доставено до операторот на електродистрибутивниот систем,
  - испад кај производителот на електрична енергија,
  - испад во друга мрежа што повратно влијае врз дистрибутивната мрежа, или
  - испад во друга преносна мрежа поврзана со електропреносниот систем на Република Македонија, или
- 2) максималниот број на прекини во текот на еден ден (24 часа) е помал или еднаков на три прекини или вкупниот број на прекини во текот на еден месец е помал или еднаков на 10 прекини, или
- 3) времетраењето на намалената испорака или прекин во испораката е пократко од седум часа во континуитет, или вкупното времетраење на намалената испорака или прекин во текот на еден календарски месец не надминува 9 часа.

## Член 12

- (1) Ако поинаку не е уредено во договорот, односно условите за приклучување и користење на мрежата, виша сила во смисла на член 11, став (1), точка 1), алинеја 1 од овие Правила е настан или состојба коишто во моментот на настанувањето биле надвор од контролата на операторот, не можеле да бидат предвидени од операторот, а последиците од таквите настани или состојби операторот не можел да ги спречи, избегне или отстрани ниту со примена на разумно прифатлив напор, а особено:

- 1) природни непогоди од поголем обем и интензитет, како што се земјотреси, поплави, лизгање на земјиште, суши, вулкански ерупции, оркански ветришта, снежни наноси, поројни дождови, удар на гром, пожари, епидемии и слични природни настани, при што влијанието на природните непогоди врз предизвикувањето на настанот на виша сила се оценува во согласност со техничките спецификации на опремата, постројките, уредите и инсталациите кои што ги користи операторот, како и стандардите за проектирање и изведување на објектите на операторот
  - 2) оштетувања, разурнувања или блокирање на друга енергетска, телекомуникациска или сообраќајна инфраструктура кои не се во сопственост на Операторот,
  - 3) војна или воена состојба, вонредна состојба прогласена во согласност со закон, сеопфатна воена мобилизација, инвазија, вооружен судир, блокада или сериозна закана од ваквите состојби,
  - 4) граѓанска војна, бунт, востание, револуција, воен или државен удар, терористички дејствија, саботажи, граѓански немири, масовни насилства,
  - 5) дејствија на државни органи преземени во согласност со закон или дејствија преземени поради крајна нужда, а коишто не се предизвикани од дејствија коишто ги презел или не ги презел Операторот,
  - 6) прекини на работа, штрајкови, бојкот или окупација на постројките од страна на вработените, и
  - 7) прогласување на енергетска кризна состојба во согласност со Законот за енергетика.
- (2) Операторот нема да биде одговорен за намалена испорака или прекин ако за времетраењето на настаните и состојбите коишто согласно став (1) од овој член се сметаат како виша сила ги презел сите разумни мерки за да ги ограничи или намали последиците од таквите настани или состојби и ако за нивното настанување и престанување веднаш го известил производителот.

### Член 13

- (1) Ако Комисијата во записникот утврди дека постои штета, донесува одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот на штета и начинот на којшто е извршена пресметката за определување на износот на надоместокот и во која ги наведува причините за настанувањето и времетраењето на намалената испорака односно прекилот на испорака на електрична енергија, како и другата штета што ја претрпел производителот.
- (2) При утврдување на надоместокот за штетата од став (1) на овој член Комисијата ја користи следната методологија:
  - 1) количината на електрична енергија која не е испорачана во електропреносниот односно електродистрибутивниот систем од страна на производителот како последица на намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија се утврдува врз основа на просекот од:
    - петдневно просечно производство на електрична енергија на производителот во деновите непосредно пред настанување на прекилот или намалената испорака, и
    - петдневно просечно производство на електрична енергија на производителот во деновите по престанување на прекилот или намалената испорака,во период од денот идентичен со периодот на прекин или намалена испорака;
  - 2) во случај на намалена испорака на електрична енергија, вкупната количина на неиспорачана електрична енергија за која треба да биде исплатен надоместок на штета се утврдува како разлика на вкупната количина на електрична енергија која требало да биде испорачана во согласност со точка 1) од овој став и измерената количина на

испорачаната електрична енергија од страна на производителот во периодот на намалена испорака;

- 3) во случај на целосен прекин на испорака на електрична енергија, вкупната количина на неиспорачана електрична енергија е еднаква на вкупната количина на електрична енергија која требало да биде испорачана, утврдена во согласност со точка 1) од овој став;
- 4) цената на електричната енергија е еднаква на:
  - повластената тарифа согласно одлуката за користење на повластена тарифа донесена од Регулаторната комисија за енергетика, ако производителот е повластен производител којшто користи повластена тарифа,
  - цената на електричната енергија на организираниот пазар ден однапред во моментот на прекин или согласно последниот договор за продажба на билатерален пазар, вклучувајќи ја и премијата, ако производителот е повластен производител којшто користи премија, или
  - цената на електричната енергија на организираниот пазар ден однапред во моментот на прекин или согласно важечкиот договор за продажба на билатерален пазар во моментот на прекилот.
- 5) износот на надоместокот на штета настаната како последица на прекин, односно намалена испорака се утврдува како производ на вкупната количина на електрична енергија пресметана во согласност со точка 2), односно точка 3) од овој став и цената на електрична енергија утврдена во согласност со точка 4) од овој став.

#### **Член 14**

- (1) Секоја страна во постапката пред Комисијата ги надоместува трошоците за учество и работа на членот на Комисијата којшто го назначила.
- (2) Страната којашто го изгубила спорот во рок од 15 дена од конечноста на записникот од членот 10 од овие Правила, на сметката на независниот член на Комисијата уплатува средства за учеството во работата на Комисијата според вредноста на спорот и за реално направените трошоци во врска со неговата работа, врз основа на пресметка на трошоците изготвена од вештото лице, во согласност со прописот со којшто се утврдува наградата за вештите лица.

#### **Член 15**

- (1) Страната која го изгубила спорот, а којашто согласно член 7, став (2) од овие Правила не дала изјава за прифаќање на правосилноста на одлуката на Комисијата, може да достави приговор против одлуката до Регулаторната комисија за енергетика.
- (2) Регулаторната комисија за енергетика донесува одлука во рок од 15 дена од денот на приемот на приговорот на став (1) на овој член.

### **III. НАДОМЕСТ НА ШТЕТА НА ПОТРОШУВАЧ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

#### **Член 16**

- (1) Потрошувачот на електрична енергија кој смета дека му е причинета штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија во електропреносниот или

електродистрибутивниот систем (во натамошниот текст: потрошувач) може да достави до операторот барање за надомест на штета.

- (2) Потрошувачот може да го овласти својот снабдувач да го застапува во постапката за обесштетување пред соодветниот оператор.
- (3) Потрошувачот од категоријата домаќинство или мал потрошувач којшто е снабдуван од универзалниот снабдувач, во постапката пред операторот на електродистрибутивниот систем може да биде застапуван од универзалниот снабдувач.

#### Член 17

- (1) По барањето за надомест на штета доставено од потрошувачот од категоријата домаќинство или мал потрошувач постапува лице за постапување и одлучување по барањата за надомест на штета кое, по претходно одобрување од страна на Регулаторната комисија за енергетика, е назначено од операторот на електродистрибутивниот систем.
- (2) Лицето од став (1) на овој член ги исполнува следните услови:
  - 1) има соодветно високо образование од областа на електротехниката или правото и најмалку три години работно искуство, и
  - 2) да е вработен во операторот на електродистрибутивниот систем.
- (3) Работниот однос на лицето за постапување и одлучување по барањето за надомест на штета од став (1) на овој член не може да му престане поради одлука донесена во постапката за одлучување по барање на надоместок на штета.
- (4) Операторот на електродистрибутивниот систем преку службата од член 1, став (3), точка 2) од овие Правила му обезбедува материјално-техничка и административна поддршка на лицето од став (1) на овој член.

#### Член 18

- (1) Потрошувачот го доставува барањето за надомест на штета до лицето односно службата назначени во согласност со овие Правила.
- (2) Барањето за надомест на штета од став (1) на овој член особено содржи:
  - 1) податоци за потрошувачот,
  - 2) број на корисник,
  - 3) податоци за лицето овластено за застапување на потрошувачот правно лице,
  - 4) напонско ниво, категорија на приклучок, одобрена едновремена моќност и локација на приклучок,
  - 5) општи податоци за пресметковното мерно место,
  - 6) податоци и времетраење на намалената испорачка или прекилот во испораката, и
  - 7) процена за претрпената штета и начин на кој е извршена процената.
- (3) Во барањето за штета потрошувачот може да наведе и други податоци за коишто смета дека се од значење во постапката за одлучување по барањето.
- (4) Кон барањето за надомест на штета потрошувачот може да приложи и резултати од мерењата извршени согласно Правилникот за контрола на квалитетот на електричната енергија од кои се утврдува дека квалитетот на испорачаната електрична енергија не е во согласност со параметрите за квалитет утврдени во соодветните мрежни правила и важечките стандарди во Република Македонија.
- (5) Барањето за надомест на штета се смета за уредно ако е поднесено:
  - 1) во архивата на операторот, или
  - 2) по препорачана или курирска пошта со јасна идентификација на денот на кој потрошувачот го испратил, а операторот го примил на барањето, или



- 3) во електронска форма на адресата за електронска пошта наменета исклучиво за прием на барања за надомест на штета, определена од страна на операторот и објавена на неговата веб страница.
- (6) Се смета дека барањето за надомест на штета поднесено од потрошувач од категоријата домаќинство и мал потрошувач е уредно поднесено и ако е доставено преку телефон, при што, за потребите на постапување по барањето од страна на лицето од член 17, став (1) од овие Правила службата од член 1, став (3), точка 2) од овие Правила:
  - 1) обезбедува снимање на разговорот и за тоа го известува потрошувачот,
  - 2) ги запишува наводите изнесени од потрошувачот на кои се заснова барањето,
  - 3) за запишаните наводи и за содржината на барањето бара согласност од потрошувачот, и
  - 4) по добиената согласност од потрошувачот барањето го доставува на постапување од лицето од член 17, став (1) од овие Правила.

### Член 19

- (1) Барањето за надомест на штета од член 18 од овие Правила се поднесува како:
  - 1) Барање за исплата на стандарден надоместок на штета, определен во согласност со овие Правила, или
  - 2) Барање за надоместок на штета настаната врз имотот на потрошувачот поради намалена испорака или прекин на испорака на електрична енергија.
- (2) Кон барањето од став (1), точка 2) потрошувачот поднесува докази за претрпената штета, како и процена на штетата.
- (3) Во рок од 15 дена од денот на приемот на целосното барање од став (1) точки 1) и 2) од овој член, службата за обесштетување или лицето за постапување и одлучување по барањата донесува:
  - 1) Одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот, или
  - 2) Одлука за одбивање на барањето како неосновано и ги образложува причините за одбивањето.
- (4) Одлуката од став (3), точка 1) од овој член, заедно со спогодба за исплата на надоместокот, операторот ги доставува до потрошувачот, односно неговиот овластен застапник во рок од три работни дена.
- (5) Ако потрошувачот се согласи со износот на надоместокот определен согласно став (3), точка 1) од овој член, најдоцна во рок од три работни дена писмено го известува за тоа операторот, а операторот наредниот ден од приемот на известувањето го повикува да склучат спогодба за исплата на надоместокот.
- (6) Ако потрошувачот не се согласи со износот од став (3), точка 1), или со одлуката од став (3), точка 2) од овој член, во рок од пет работни дена од приемот на одлуката може да поднесе барање до Комисија формирана од операторот согласно член 7 од овие Правила.
- (7) На формирањето, составот, начинот на работењето и одлучувањето како и на трошоците за работата на Комисијата соодветно се применуваат одредбите од членовите 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, и 15 од овие Правила.

### Член 20

- (1) Операторот нема обврска за плаќање на надоместокот за штета ако се утврди дека постојат основи за ослободување на операторот од одговорност за штета, односно ако штетата настанала поради:
  - 1) прекин предизвикан од повратно влијание на уредите на потрошувачот врз соодветниот систем, или
  - 2) дејствија на трети лица кои не се ангажирани од операторот, или

- 3) виша сила, односно настани и состојби утврдени во членот 12, став (1) од овие Правила, или настани и состојби утврдени во договорот за приклучување и користење на мрежата, односно општите правила за користење на мрежата уредени во соодветните мрежни правила, а кои преставуваат основа за ослободување на операторот од одговорноста за штета, или
  - 4) планиран прекин, а за тоа снабдувачот, односно потрошувачот:
    - биле известени од страна на операторот на соодветниот систем на начин утврден со соодветните мрежни правила,
    - биле известени за промената на терминот во кој ќе има прекин на начин утврден со соодветните мрежни правила, или
    - терминот за планираниот прекин бил претходно усогласен со потрошувачите на кои, согласно правилата за снабдување со електрична енергија и соодветните мрежни правила, не смее да им се прекине електричната енергија, или потрошувачите на кои електричната енергија им е неопходна за непречено одвивање на нивниот производствен процес.
- (2) Операторот нема обврска за плаќање на надоместокот за штета ако:
- потрошувачот има повеќе од три неплатени фактури за користење на мрежата на која што е приклучен, освен ако не е вклучен во категоријата на ранливи потрошувачи,
  - Регулаторната комисија за енергетика го одобрила приклучувањето иако операторот го одбил, а корисникот дал изјава дека нема да се жали на квалитет на електричната енергија, или
  - Регулаторната комисија за енергетика наложила приклучување на приватни мрежи што не се во сопственост на операторот.

## Член 21

- (1) Потрошувачот има право да поднесе барање до операторот за исплата на стандарден надоместок на штета во случај на ненајавен прекин во испораката на електрична енергија или во случај кога најавениот прекин ќе трае подолго отколку што е наведено во најавата за прекилот.
- (2) По исклучок од став (1) од овој член, потрошувачот има право на стандарден надоместок за штета кога прекилот е најавен, а неговото времетраење во континуитет е:
  - 1) за најмалку 12 часа подолго од времето предвидено за отстранување на причината за прекилот, утврдено во согласност со листата од став (4) од овој член, или
  - 2) за најмалку 12 часа подолго од времето на планираниот прекин за кој потрошувачите се уредно известени според условите наведени во членот 20, став (1), точка 4) од овие Правила, или
  - 3) подолго од 5 часа во случаите на планирани прекини за кои потрошувачите не биле уредно известени според условите наведени во членот 20, став (1), точка 4) од овие Правила.
- (3) Потрошувачот нема право на стандарден надоместок за штета во случаите наведени во членот 20 од овие Правила.
- (4) Најдоцна до 31 јануари во секоја календарска година операторот, по претходно одобрување од Регулаторната комисија за енергетика, на својата веб страница објавува листа на временски интервали потребни за отстранување на прекините во зависност од времетраењето и причините за нивното настанување.

## Член 22

- (1) Стандардниот надоместокот на штета се определува како процент од вкупниот надоместок за користење на соодветниот систем што го платил потрошувачот во претходните 12 месеци на следниот начин:
  - 1) 10% за првите 6 часа по истекот на времето утврдено во членот 21, став (2),
  - 2) 20% за секои следни започнати 24 часа по првите 6 часа.
- (2) Вкупниот стандарден надоместок на штета не може да го надмине износот од 50 % од вкупниот надоместокот за користење на системот што го платил потрошувачот во последните 12 месеци пред моментот на настанување на штетата.
- (3) Вкупниот стандарден надоместок на штета се намалува за 50% ако потрошувачот има три неплатени доспеани фактури за користење на соодветниот систем.

## ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

### Член 23

- (1) Правилата со кои се уредува постапката за пријавување и определување на надоместок на штета од член 1, став (3), точка 1) од овие Правила, операторот ги донесува во рок од 30 дена од денот на влегување во сила на овие Правила и ги објавува на својата веб страница.
- (2) Операторот во рок од 30 дена од денот на влегување во сила на овие Правила, на својата веб страница ги објавува контакт информациите за лицето или службата од член 1, став (3), точка 2) од овие Правила.
- (3) Операторот во рок од 15 дена од денот на влегување во сила на овие Правила, го донесува Деловникот за работа на Комисијата од член 7, став (3) од овие Правила и го објавува на својата веб страница.
- (4) Одредбите од член 11, став (1), точки 2) и 3) од овие Правила отпочнуваат да се применуваат од 1 јануари 2021 година, а:
  - 1) Од денот на влегување во сила на овие Правила до 31 декември 2019 година:
    - максималниот број на прекини во текот на еден ден (24 часа) е помал или еднаков на пет прекини или вкупниот број на прекини во текот на еден месец е помал или еднаков на 14, или
    - времетраењето на намалената испорака или прекин во испораката е пократко од девет часа во континуитет, или вкупното времетраење на намалената испорака или прекин во текот на еден календарски месец не надминува 12 часа.
  - 2) Од 1 јануари 2020 година до 31 декември 2020 година:
    - максималниот број на прекини во текот на еден ден (24 часа) е помал или еднаков на четири прекини или вкупниот број на прекини во текот на еден месец е помал или еднаков на 14, или
    - времетраењето на намалената испорака или прекин во испораката е пократко од девет часа во континуитет, или вкупното времетраење на намалената испорака или прекин во текот на еден календарски месец не надминува 10 часа.

### Член 24

Овие Правила влегуваат во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-2358/1

11 декември 2018 година

Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ

Марко Бислимоски

## ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Врз основа на член 24, став (1) точка 1), алинеја 9 од Законот за енергетика (Службен весник на Република Македонија бр. 96/18), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија пристапи кон изработка на Правила за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија.

Со овие Правила се уредуваат начинот, условите и постапката за определување на надоместок на штета што им е причинета на производителите и потрошувачите приклучени на електропреносниот и електродистрибутивниот систем, од страна на операторот на соодветниот системи.

Операторот на електропреносниот систем и операторот на електродистрибутивниот систем на производителот и на потрошувачот на електрична енергија приклучени на соодветниот систем, му ја надоместуваат штетата настаната поради намалување на квалитетот на испорачаната електрична енергија утврден со мрежните правила или прекин во испораката на електрична енергија настанати по вина на операторот под услови и на начин утврдени во овие Правила.

Производителите и потрошувачите ја пријавуваат штетата поради намалената испорака на електрична енергија или прекин кај операторот по осознавањето дека претрпеле штета настаната поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија и доставуваат барање за надомест на штета.

Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија ги изработи Правилата за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија со помош на УСАИД и во соработка со Секретаријатот на Енергетската заедница.

На 6 август 2018 година Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија на својата веб страна објави Предлог - Правила за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија, како и соопштение со кое ги повика сите заинтересирани страни да достават по електронски пат, на официјалната е-меил адреса: [erc@erc.org.mk](mailto:erc@erc.org.mk), свои сугестии, забелешки и предлози, најдоцна до 24 август 2018 година, по однос на Предлог - Правилата. Заклучно со 24 август 2018 година беа доставени забелешки од Министерство за економија, АД ЕЛЕМ – Скопје, МЕПСО АД – Скопје, ЕВН Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, ТЕ-ТО АД Скопје и од група производители на електрична енергија (ФЕРО ИНВЕСТ ДОО Скопје, СОЛ ХИДРОПАУЕР ДООЕЛ Скопје, БНБ ЕНЕРЏИ ДОО Скопје, ВОДАВАТ 6 ДОО Охрид, ХИДРО ЕНЕРЏИ ДОО Скопје и ЕМК ДООЕЛ Скопје).

Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија со Решение број 02-1560/1 од 6 август 2018 година свика подготвителна седница на 24 август 2018 година на која предмет на разгледување беа Предлог - Правила за определување на надоместок на штета

причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија. На подготвителната седница беа поканети: членовите на Регулаторната комисија за енергетика, претставници од АД ЕЛЕМ – Скопје, МЕПСО АД – Скопје, ЕВН Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, ТЕ-ТО АД Скопје, АД ТЕЦ Неготино, Кабинетот на Заменик Претседателот на Влада на РМ задолжен за економски прашања, Министерството за економија, Агенцијата за енергетика на Република Македонија, Комисијата за заштита на конкуренција, Стопанската комора на Македонија, Стопанската комора на Македонија – Групација на обновливи извори на енергија, Сојузот на стопански комори на Македонија и Советот за заштита на потрошувачите.

На 24 август 2018 година се одржа подготвителна седница на која учествуваа: членовите на Регулаторната комисија за енергетика, Министерството за економија, Комисијата за заштита на конкуренција, Стопанската комора на Македонија, АД ЕЛЕМ – Скопје, МЕПСО АД – Скопје, ЕВН Македонија АД Скопје, ЕВН Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, АД ТЕЦ Неготино, ФЕРО ИНВЕСТ ДОО Скопје, СОЛ ХИДРОПАУЕР ДООЕЛ Скопје, ХИДРО ЕНЕРѢИ ДОО Скопје, ЕМК ДООЕЛ Скопје, МХЕ ДОО Скопје и консултантите на УСАИД. На подготвителната седница од страна на присутните беа дадени забелешки во однос на Предлог - Правилата.

Имајќи ги во предвид доставените забелешки во дадениот рок, забелешките дадени на подготвителната седница од страна на заинтересираните страни, како и забелешките доставени од Секретаријатот на Енергетската заедница, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија изработи текст на Правилата за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија, како предлог за донесување.

Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија на седницата одржана на ден 11 декември 2018 година донесе Правила за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија.